

# MERITUM PRAWO SPÓŁEK

Tom I

redakcja naukowa Andrzej Kidyba

---

---

MERITUM

6. WYDANIE

---

# MERITUM PRAWO SPÓŁEK

Tom I

redakcja naukowa Andrzej Kidyba

---

---

MERITUM

Zamów książkę w księgarni internetowej

**proinfo.pl**  
księgarnia internetowa

6. WYDANIE

---

**Redaktor naukowy:**  
**prof. dr hab. Andrzej Kidyba**

Wydawca: *Magdalena Stojek-Siwińska*  
Redaktor prowadzący: *Beata Waurzyczak-Jędryka, Adam Choiriski*  
Opracowanie redakcyjne: *Beata Waurzyczak-Jędryka*

Stan prawny na 1 listopada 2019 r.

**Autorzy:**

- dr Tomasz Bieniek* – rozdział VII.1–3, 5.A, 11;  
*dr Przemysław Bryłowski (UMCS)* – rozdział VIII.3.A–C;  
*dr Dariusz Bucior (KUL)* – rozdział IV.4.A, 5;  
*Mariusz Chudzik (UJ)* – rozdział IX.11;  
*dr Paweł Daszczyk (UMCS)* – rozdział III.1, 4;  
*dr Justyna Dąbrowska (UKSW)* – rozdział IX.1.E.a–b, 2.B–C, E, 5, 7.D;  
*dr hab. Małgorzata Dumkiewicz prof. UMCS* – rozdział III.2, 3;  
*dr Robert Fronc* – rozdział VIII.2;  
*Stawomir Gołąbek* – rozdział IX.2.A.b;  
*dr Wojciech Górecki (UJ)* – rozdział VI.3–4, 5.B;  
*dr hab. Andrzej Herbet prof. KUL* – rozdziały: VI.5.A; VIII.4.A.b–d, 4.B.b–d;  
*dr hab. Jerzy Jacyszyn prof. UWr* – rozdział V;  
*dr hab. Grzegorz Jędrejek prof. UKSW* – rozdział II;  
*dr hab. Aleksander Kappes prof. UE* – rozdział VI.1–2, 6, 10–11;  
*dr Agnieszka Kawatko (KUL)* – rozdziały: IV.4.B–C, 6–7, 9; VIII.3.D, 6.C, 11; IX.9;  
*dr Sebastian Kidyba (UMCS)* – rozdziały: VIII.2; IX.7.A–C;  
*dr hab. Konrad Kohutek prof. KA* – rozdziały: IX.1.C.a, 1.D.a, 1.E.a–b, 9;  
*dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak prof. UMCS* – rozdział VIII.1, 5;  
*dr hab. Grzegorz Kozieł prof. UMCS* – rozdział IX.6, 8, 10;  
*dr hab. Eligiusz Jerzy Krzesniak prof. Uczelni Łazarskiego* – rozdział V.1–5, 7;  
*dr Krzysztof Kułak (UWr)* – rozdziały: VIII.4.C; IX.5;  
*prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krzesł (UWr)* – rozdziały: VIII.4.C; IX.5;  
*prof. dr hab. Marek Michalski (UKSW)* – rozdział IX.1.A–C, D.b–c, E.c, F–G, 2.A.a, c, D, F, 3–4;  
*dr hab. Janusz Molis (AGH)* – rozdział IX.2.A.b;  
*dr Dominika Mosio* – rozdział I;  
*dr hab. Krzysztof Oplustil prof. UJ* – rozdział X;  
*dr hab. Piotr Pinior prof. UŚ* – rozdziały: VI.7–9; VII.4, 5.B, 6–8; VIII.7, 10;  
*dr Anna Rachwał (UJ)* – rozdział IX.8;  
*dr Michał Rusinek (UJ)* – rozdział IX.2.B–F, 7.D;  
*Dorota Ulikowska* – rozdział III.1, 4;  
*dr Joanna Wiak (UMCS)* – rozdziały: IX.6, 8, 10; X;  
*dr hab. Jacek Widto prof. KUL* – rozdział IV.1–3, 8, 10;  
*dr hab. Aleksander Jerzy Witosz prof. UE* – rozdziały: VII.9, 10; VIII.8, 9;  
*dr Michał Wyrwiński (UJ)* – rozdział IX.7.A–C;  
*dr Ewa Zielińska (UŚ)* – rozdział VIII.4.A.a, e, B.a, e, 6.A–B

© by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8160-995-1

Dział Praw Autorskich  
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33  
tel. 22 535 82 19  
e-mail: [ksiazki@wolterskluwer.pl](mailto:ksiazki@wolterskluwer.pl)  
[www.wolterskluwer.pl](http://www.wolterskluwer.pl)  
księgarnia internetowa [www.profinfo.pl](http://www.profinfo.pl)

# SPIS TREŚCI

Strona		Numer
9	Słowo wstępne	
11	Wykaz skrótów	
15	Część I. Zagadnienia wstępne. Spółka cywilna	
17	Rozdział I. Zagadnienia wstępne	
19	1. Uwagi ogólne .....	1
25	2. Klasyfikacja spółek .....	10
53	Rozdział II. Spółka cywilna	
58	1. Uwagi ogólne .....	60
89	2. Powstanie spółki .....	91
107	3. Stosunki majątkowe .....	111
121	4. Stosunki wewnętrzne .....	133
127	5. Stosunki zewnętrzne .....	146
146	6. Wspólnicy .....	170
161	7. Rozwiązanie spółki .....	192
172	8. Przekształcenie spółki cywilnej w spółkę handlową .....	213
178	9. Aspekty podatkowe .....	222
194	10. Dochodzenie roszczeń .....	236 <sup>3</sup>
205	11. Rachunek bankowy wspólników spółki cywilnej .....	236 <sup>8</sup>
221	12. Spółka cicha .....	236 <sup>16</sup>
230	13. Wzory umów i innych dokumentów .....	237
243	Część II. Spółki prawa handlowego	
245	Rozdział III. Wspólne regulacje spółek prawa handlowego	
247	1. Firma .....	243
274	2. Prokura .....	275

<b>Strona</b>		<b>Numer</b>
301	3. Rejestr przedsiębiorców .....	298
328	4. Spółka dominująca .....	325
355	<b>Rozdział IV. Spółka jawna</b>	
358	1. Uwagi ogólne .....	353
371	2. Powstanie spółki .....	369
395	3. Stosunki majątkowe .....	392
402	4. Stosunki wewnętrzne .....	400
421	5. Stosunki zewnętrzne .....	469
455	6. Wspólnicy .....	581
477	7. Rozwiązanie spółki .....	603
488	8. Upadłość spółki .....	615
497	9. Procesy transformacyjne .....	624
514	10. Wzory i wzorce umów i innych dokumentów .....	640
557	<b>Rozdział V. Spółka partnerska</b>	
558	1. Uwagi ogólne .....	651
559	2. Powstanie spółki .....	652
594	3. Stosunki majątkowe .....	694
596	4. Stosunki wewnętrzne .....	696
600	5. Stosunki zewnętrzne .....	701
613	6. Rozwiązanie .....	724
617	7. Upadłość .....	732
620	8. Procesy transformacyjne .....	738
624	9. Aspekt podatkowy .....	747
626	10. Wzory umów i innych dokumentów .....	749
629	<b>Rozdział VI. Spółka komandytowa</b>	
632	1. Uwagi ogólne .....	750
646	2. Powstanie spółki .....	780
658	3. Stosunki majątkowe .....	809
669	4. Stosunki wewnętrzne .....	855
688	5. Stosunki zewnętrzne .....	910
726	6. Wspólnicy .....	1024
738	7. Rozwiązanie i likwidacja spółki .....	1066
753	8. Postępowanie upadłościowe i restrukturyzacyjne .....	1094
762	9. Procesy transformacyjne .....	1107
780	10. Aspekty podatkowe .....	1158
785	11. Wzory umów i innych dokumentów .....	1167
801	<b>Rozdział VII. Spółka komandytowo-akcyjna</b>	
805	1. Uwagi ogólne .....	1171
814	2. Powstanie spółki .....	1182
820	3. Stosunki majątkowe .....	1191
826	4. Stosunki wewnętrzne .....	1197
841	5. Stosunki zewnętrzne .....	1223
851	6. Wspólnicy spółki .....	1236

Strona		Numer
869	7. Rozwiązanie i likwidacja spółki .....	1274
882	8. Transformacje spółki .....	1295
904	9. Restrukturyzacja spółki .....	1330 <sup>1</sup>
914	10. Upadłość spółki .....	1331
926	11. Wzory umów i innych dokumentów .....	1358
937	Indeks rzeczowy	



# SŁOWO WSTĘPNE

Publikacja, którą Państwo otrzymujecie, jest kolejnym wydaniem swoistego przewodnika po problematyce spółek. Obejmuje ona nie tylko omówienie zagadnień spółek handlowych, ale także spółki cywilnej. W swoim założeniu praca ta ma nieco odmienny charakter od istniejących na rynku. Na temat spółek powstały już współczesne komentarze, monografie, artykuły, podręczniki. Niewiele jest natomiast tego typu opracowań, które miałyby charakter jak najbardziej praktyczny i aktualny. W pracy tej chodziło o uniknięcie prezentacji różnych stanowisk doktryny, głównie ze względu na chęć uzyskania przejrzystości tekstu. Zaprezentowana dyskusja doktrynalna pojawia się raz w całym opracowaniu, a to przede wszystkim ze względu na trudności w zdefiniowaniu wolnego zawodu. W istocie rzeczy praca ta jednak oparta jest na literaturze wskazanej w poszczególnych rozdziałach. Inną ważną cechą publikacji jest – jak podkreślono już – ukierunkowanie się na praktyków. Stąd w tekście zwraca się uwagę na to, co jest ważne zdaniem Autora, podawane są przykłady czy konkretne numery artykułów.

Korzystaniu z publikacji oraz szybkiemu odnajdywaniu potrzebnych w pracy informacji służą przyjęte przez Wydawnictwo rozwiązania edytorskie, w tym m.in.:

- układ treści charakteryzujący się jej podziałem na niewielkie, zwarte fragmenty;
- zamieszczone na marginesach numery, które wskazują ważne pojęcie wraz z jego objaśnieniem;
- wewnętrzne odesłania w tekście;
- liczne, wyraźnie wyodrębnione przykłady, ilustrujące stosowanie danej regulacji;
- uwypuklenie najistotniejszych kwestii przez zaznaczenie ich ramką i hasłem **WAŻNE!**;
- szczegółowy i wyczerpujący indeks rzeczowy z odniesieniami do numerów na marginesie tekstu;
- miejsca publikacji orzeczeń zawarte w spisach znajdujących się w podsumowaniu poszczególnych części opracowania;
- przyjazna dla Czytelnika szata graficzna i zakładki.

Praca powstała w oparciu o bardzo szeroki zespół Autorów z kilku ośrodków akademickich: Lublina, Wrocławia, Krakowa, Katowic, Łodzi i Warszawy. Poszczególne części pozostały w koordynacji samodzielnych pracowników naukowych, a całość – pod moją redakcją merytoryczną.

Publikacja jest pracą zbiorową, a nie wspólną, stąd każdy z Autorów odpowiada za swoje poglądy. Jako redaktor starałem się nie ingerować w poglądy Autorów. Jednakże wolność i swoboda intelektualna musi mieć swoje granice. Są nimi granice błędu – i ich powinien strzec redaktor opracowania.



Piszę o tym, bowiem w niniejszym tomie znalazł się pogląd – w mojej ocenie – z gruntu błędny. Dotyczy to definicji prowadzenia spraw w spółce jawnej, która to definicja jest sprzeczna z tradycją cywilistyczną i miesza różne sfery działania spółki. Tym bardziej że Autor tekstu w swoich kolejnych rozważaniach abstrahuje od proponowanej definicji i prowadzi sprzeczne wewnętrznie wywody. Pozostając przy założeniu nieingerowania w treść rozważań czynionych przez poszczególnych Autorów, podjąłem decyzję o pozostawieniu wskazanego tekstu – z powyższym komentarzem.

W tym miejscu chciałbym podziękować wszystkim Autorom za trud, jaki włożyli w niniejszą publikację.

*Warszawa, listopad 2019 r.*

*Prof. dr hab. Andrzej Kidyba*

# WYKAZ SKRÓTÓW

<b>1. Źródła prawa</b>	
k.c.	ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1145)
k.h.	<i>rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502)</i>
k.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1950)
k.p.	ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1040 z późn. zm.)
k.p.a.	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2096 z późn. zm.)
k.p.c.	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.)
k.p.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1987)
k.r.o.	ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2086)
k.s.h.	ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 505 z późn. zm.)
k.w.	ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 821 z późn. zm.)
o.p.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 900 z późn. zm.)
p.r.	ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 243 z późn. zm.)
pr. bank.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 z późn. zm.)
pr. not.	ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 540 z późn. zm.)
p.u.	ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 498 z późn. zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany: Dz. Urz. UE C 83 z 30.3.2010, s. 47)
u.dz.u.	ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 381 z późn. zm.)
u.fund.em.	ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1906 z późn. zm.)

## WYKAZ SKRÓTÓW

u.fund.inw.	ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1355 z późn. zm.)
u.g.tow.	ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 312)
u.j.p.	ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1480)
u.k.r.s.	ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1500)
u.nfi	<i>ustawa z dnia 30 kwietnia 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202 z późn. zm.)</i>
u.n.z.f.	ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 891 z późn. zm.)
u.o.	ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 483 z późn. zm.)
u.o.f.	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2286 z późn. zm.)
u.o.k.k.	ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 369 z późn. zm.)
u.o.publ.	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. 2019 r. poz. 623)
u.p.c.c.	ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1519 z późn. zm.)
u.p.d.o.f.	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm.)
u.p.d.o.p.	ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 865 z późn. zm.)
u.p.p.	ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1292)
u.przeds.zagr.	ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1079 z późn. zm.)
u.p.t.u.	ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2174 z późn. zm.)
u.rach.	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 351)
u.z.n.k.	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. Nr 153, poz. 1010)
u.z.r. i r.z.	ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2017)
<b>2. Organy orzekające</b>	
ETS/TSUE	Europejski Trybunał Sprawiedliwości/Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	sąd apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
<b>3. Czasopisma</b>	
Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego

GP	Gazeta Prawnicza
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
Mon. Pod.	Monitor Podatkowy
M.Praw.	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
ONSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAPIUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (lata 1994–2003)
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna i Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (lata 1963–1994)
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Prokuratura Generalna
OSNPIPr	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Prokuratura i Prawo
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PiPr	Prokuratura i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Prz. Pod.	Przegląd Podatkowy
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	Rejent
St.Pr.Pryw.	Studia Prawa Prywatnego
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
Wok.	Wokanda
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
<b>4. Inne</b>	
art.	artykuł
cyt.	cytat, cytowane (-a, -y)
Dz. U.	Dziennik Ustaw
Dz. Urz. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
GPW	Giełda Papierów Wartościowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
lit.	litera
M.P.	Monitor Polski
n.	następne (-a, -y)
obw.	obwieszczenie

## WYKAZ SKRÓTÓW

---

orz.	orzeczenie
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
PSA	prosta spółka akcyjna
RM	Rada Ministrów
rozp.	rozporządzenie
RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
tj.	to jest
tekst jedn.	tekst jednolity
tn.	to znaczy
tw.	tak zwane (-a, -y)
uchw.	uchwała
UE	Unia Europejska
ust.	ustęp
ww.	wyżej wymienione (-a, -y)
wyd.	wydanie
wyr.	wyrok
w zw.	w związku
zarz.	zarządzenie
zd.	zdanie
zm.	zmiana (-y)
zob.	zobacz
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Część I

**Zagadnienia wstępne.**  
**Spółka cywilna**



# Zagadnienia wstępne

*dr Dominika Mosio*

## SPIS TREŚCI

<b>1. Uwagi ogólne</b> .....	1	b. Elementy osobowe w spółkach kapitałowych .....	23
A. Rys historyczny .....	1	Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością .....	23
a. Kodeks spółek handlowych .....	2	Spółka akcyjna .....	24
b. Relacja pomiędzy Kodeksem spółek handlowych a Kodeksem cywilnym .....	3	E. Typologia spółek .....	25
B. Definicja spółki .....	4	a. Spółka jawna .....	25 <sup>1</sup>
a. Definicja spółki w TUE .....	5	b. Spółka partnerska .....	26
b. Stosunki wewnętrzne i zewnętrzne .....	6	c. Spółka komandytowa .....	27
C. Umowa spółki handlowej .....	7	d. Spółka komandytowo-akcyjna .....	28
a. Charakter prawny umowy spółki .....	8	e. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością .....	29
b. Tzw. nieważność spółki .....	9	f. Spółka akcyjna .....	30
<b>2. Klasyfikacja spółek</b> .....	10	F. Podtypy, tj. modele spółek .....	31
A. Typologia a klasyfikacja spółek .....	10	a. Modele spółki jawnej .....	32
B. Spółki prawa cywilnego i spółki prawa handlowego .....	11	b. Modele spółki partnerskiej .....	33
a. Spółka cywilna a spółka prawa handlowego .....	12	c. Modele spółki komandytowej .....	34
b. Przekształcenie spółki cywilnej .....	13	d. Modele spółki komandytowo-akcyjnej ...	35
c. Spółka cicha .....	14	e. Modele spółki z ograniczoną odpowiedzialnością .....	36
C. Spółki osobowe a spółki kapitałowe. 15		f. Modele spółki akcyjnej .....	37
a. Definicja spółki osobowej .....	16	G. Atypowość a hybrydalność spółek ...	38
b. Spółki osobowe – cechy charakterystyczne .....	17	a. Atypowość spółek .....	39
c. Zasady odpowiedzialności w spółkach osobowych .....	18	b. Hybrydalność spółek .....	40
d. Definicja spółki kapitałowej .....	19	H. Klasyfikacja spółek .....	41
e. Spółki kapitałowe – cechy charakterystyczne .....	20	a. Kryterium podmiotowości prawnej .....	42
D. Mieszany charakter spółek – wzajemne przenikanie się elementów osobowych i kapitałowych .....	21	b. Kryterium powiązania między spółkami (spółka dominująca, spółka zależna, spółka powiązana) .....	43
a. Elementy kapitałowe w spółkach osobowych .....	22	Spółka dominująca (spółka zależna) .....	44
		Spółka powiązana .....	45
		c. Kryterium formy ustrojowej spółki .....	46
		Spółka kapitałowa w organizacji .....	47
		Przedspółka .....	48
		d. Kryterium składu osobowego .....	49



e. Kryterium formy czynności prawnej umowy spółki .....	50	i. Kryterium występowania w publicznym obrocie .....	55
f. Kryterium wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego .....	51	Spółka publiczna a spółka prywatna .....	55
g. Kryterium obowiązku publikowania danych .....	52	j. Szczególne rodzaje spółki akcyjnej .....	57
h. Kryterium wewnętrznej struktury organizacyjnej .....	53	Rodzaje spółek akcyjnych z uwagi na podstawę prawną zawiązania spółki ...	58
		l. Ponadnarodowe konstrukcje prawne w dziedzinie spółek .....	59

## 1. Uwagi ogólne

### A. Rys historyczny

**Podstawa prawna:** art. 1–21, 24, 90, 104, 127, 160, 305 k.s.h.; art. 43<sup>2</sup>–43<sup>10</sup>, 109<sup>1</sup>–109<sup>8</sup> k.c.

Spółka, rozumiana jako forma współdziałania, znana była już w czasach starożytnych. Wówczas była ona wykorzystywana głównie w zakresie transportu morskiego, podatków i monopoli. W starożytnym Rzymie dopuszczano spółki jednoosobowe powstałe w toku działalności (a nie przy ich zawarciu), na skutek nabycia przez jednego wspólnika udziałów pozostałych. Jedną z najstarszych spółek jest spółka komandytowa, wywodząca się z umowy, zwanej *commenda*, która polegała na tym, że finansujący przedsięwzięcie handlowe w formie spółki po jego zakończeniu otrzymywał zwrot wyłożonego kapitału i połowę zysku, a drugą połowę zysku otrzymywał kupiec.

Mimo swej długiej tradycji spółka nie zawsze cieszyła się dużym zainteresowaniem. Na przestrzeni czasu, aż do epoki feudalnej, umowa ta nie odgrywała szczególnej roli w obrocie gospodarczym, chociaż była konstrukcją znaną i wykorzystywaną. Rozkwit tzw. prawa spółek przypadł na okres XIX w., tj. czas wielkich kodyfikacji, jak np. francuskiego Kodeksu cywilnego z 1804 r. czy niemieckiego Kodeksu handlowego z 1871 r.

Sytuacja prawna spółek (kapitałowych) w prawie polskim została uregulowana na początku XX w. Problematyki tej dotyczyły dwa rozporządzenia Prezydenta RP: pierwsze z 1928 r. o spółce akcyjnej, drugie z 1933 r. o spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. W dniu 27 czerwca 1934 r. Prezydent RP wydał rozporządzenie – Kodeks handlowy (Dz. U. z 1934 r. Nr 57, poz. 502), który wzorowany był na kodeksie niemieckim. Kodeks ten został jednak częściowo uchylony przez art. VI przepisów wprowadzających Kodeks cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. W mocy pozostały wówczas tylko niektóre regulacje m.in. dotyczące spółek jawnych, z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych. W stosunku do tych spółek pozostały w mocy przepisy o firmie, rejestrze, prokurze, a w odniesieniu do stosunków handlu zagranicznego – przepisy art. 518–524 i 531 k.h.

#### a. Kodeks spółek handlowych

Od 1 stycznia 2001 r. obowiązuje w polskim systemie prawnym Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 505 z późn. zm.). Kodeks ten zastąpił rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy. Nowa ustawa wprowadziła do rodzimego systemu prawa wiele zmian, w tym uatrakcyjniła konstrukcję handlowych spółek osobowych przez unormowanie dwóch nowych typów spółek, tj. partnerskiej i komandytowo-akcyjnej.

Kodeks spółek handlowych reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział, przekształcanie spółek handlowych. Ustawa ta określana jest mianem prawa ustrojowego spółek handlowych.

Kodeks spółek handlowych jest skonstruowany specyficznie. Tytuł I zawiera wspólne przepisy ogólne dla wszystkich spółek. Wśród tych przepisów można wyróżnić unormowania wspólne dla spółek osobowych i kapitałowych (art. 1–7<sup>1</sup> k.s.h.), a także wspólne tylko dla spółek osobowych (art. 8–10<sup>1</sup> k.s.h.) i tylko kapitałowych (art. 11–21 k.s.h.).

Tytuł II zawiera regulację poszczególnych typów spółek osobowych:

- dział I „Spółka jawna”,
- dział II „Spółka partnerska”,
- dział III „Spółka komandytowa”,
- dział IV „Spółka komandytowo-akcyjna”.

Tytuł III reguluje z kolei dwa typy spółek kapitałowych, tj.:

- dział I „Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”,
- dział II „Spółka akcyjna”.

Tytuł IV zawiera unormowania dotyczące procesów transformacyjnych w spółkach prawa handlowego, natomiast dwa ostatnie tytuły, tj. tytuł V i VI, obejmują przepisy karne, zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe.

Poza zakresem regulacji Kodeksu spółek handlowych pozostają sprawy dotyczące w szczególności:

- rachunkowości spółek,
- postępowania rejestrowego,
- postępowania upadłościowego,
- spraw pracowniczych,
- obrotu papierami wartościowymi.

Powyższe kwestie unormowane są w odrębnych ustawach, tzw. aktach okołokodeksowych. Relacje pomiędzy tymi ustawami a Kodeksem spółek handlowych kształtują się w oparciu o dyrektywę „dobrego sąsiedztwa” i ograniczonej ingerencji.

Jeśli chodzi o problematykę firmy, jest ona uregulowana w przepisach Kodeksu cywilnego (art. 43<sup>2</sup>–43<sup>10</sup>) i Kodeksu spółek handlowych (zob. m.in. art. 24, 90, 104, 127, 160, 305). Te ostatnie stanowią *lex specialis* w stosunku do Kodeksu cywilnego.

Z kolei prokura została uregulowana przede wszystkim w art. 109<sup>1</sup>–109<sup>8</sup> k.c. oraz w pewnym zakresie w Kodeksie spółek handlowych (zob. art. 41, 79, 208 § 6 i 7, art. 284, 371 § 4 i 5, art. 470). Stosunek między przepisami Kodeksu cywilnego a Kodeksu spółek handlowych kształtuje się na zasadzie *lex generalis*–*lex specialis*.

Na marginesie warto zwrócić uwagę na nowelizację Kodeksu spółek handlowych dokonaną ustawą z dnia 23 czerwca 2006 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 133, poz. 935). Na mocy art. 7 wyżej powołanej ustawy do tytułu k.s.h. dodano odnośnik nr 1 wskazujący na to, że Kodeks spółek handlowych dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi TWE, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich (Dz. Urz. WE L 65 z 14.3.1968, s. 8, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi TWE, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz. Urz. WE L 26 z 31.1.1977, s. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z dnia 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) TWE, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 295 z 20.10.1978, s. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) TWE dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz. Urz. WE L 378 z 31.12.1982, s. 47, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 50, z późn. zm.);

- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, s. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Urz. WE L 395 z 30.12.1989, s. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, s. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz. Urz. WE L 110 z 20.4.2001, s. 28; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz. Urz. WE L 125 z 5.5.2001, s. 15; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 15).

## b. Relacja pomiędzy Kodeksem spółek handlowych a Kodeksem cywilnym

W polskim prawie prywatnym obowiązuje zasada jedności prawa cywilnego. W związku z tym problematyka spółek stanowi integralną część prawa cywilnego. Wzajemne relacje pomiędzy Kodeksem spółek handlowych a Kodeksem cywilnym zostały wyrażone w art. 2 k.s.h., który stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w Kodeksie spółek handlowych określonych w art. 1 § 1 k.s.h., należy stosować wprost przepisy Kodeksu cywilnego. Natomiast, gdy wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego powinny być stosowane odpowiednio.

Wobec powyższego, przepisy Kodeksu cywilnego do spółek handlowych stosuje się, gdy:

- 1) kwestia, do której problem się odnosi, nie została w sposób wyczerpujący uregulowana w Kodeksie spółek handlowych,
- 2) brak jest w Kodeksie spółek handlowych odpowiedzi na rozstrzygany problem,
- 3) nie zachodzą przesłanki, które usprawiedliwiłyby rozwiązanie problemu w drodze *analogii legis* w obrębie Kodeksu spółek handlowych.

Odpowiednie stosowanie przepisów Kodeksu cywilnego oznacza:

- 1) stosowanie niektórych przepisów wprost (z ewentualnymi modyfikacjami gramatycznymi),
- 2) stosowanie niektórych przepisów z modyfikacjami (nie tylko gramatycznymi, ale przede wszystkim o charakterze merytorycznym),
- 3) niestosowanie w ogóle niektórych przepisów Kodeksu cywilnego.

Artykuł 2 k.s.h. uznaje ograniczoną autonomię prawa spółek handlowych i precyzuje jednocześnie, że między przepisami Kodeksu spółek handlowych i Kodeksu cywilnego zachodzi stosunek *lex specialis–lex generalis*. Na gruncie Kodeksu spółek handlowych wskazać można przepisy, które określa się mianem tzw. regulacji negatywnej, tj. wyłączającej zastosowanie przepisów Kodeksu cywilnego w związku z tym, że Kodeks spółek handlowych normuje daną kwestię w sposób wyczerpujący. Przykładem takich przepisów są np.: art. 21 § 6, art. 254 § 2, art. 427 § 2 k.s.h.

# MERITUM PRAWO SPÓŁEK

Tom II

redakcja naukowa Andrzej Kidyba

---

---

MERITUM

6. WYDANIE

---

**Redaktor naukowy:**  
**prof. dr hab. Andrzej Kidyba**

Wydawca: *Magdalena Stojek-Siwińska*  
Redaktor prowadzący: *Beata Waurzyczak-Jędryka, Adam Choiriski*  
Opracowanie redakcyjne: *Beata Waurzyczak-Jędryka*

Stan prawny na 1 listopada 2019 r.

**Autorzy:**

- dr Tomasz Bieniek* – rozdział VII.1–3, 5.A, 11;  
*dr Przemysław Bryłowski (UMCS)* – rozdział VIII.3.A–C;  
*dr Dariusz Bucior (KUL)* – rozdział IV.4.A, 5;  
*Mariusz Chudzik (UJ)* – rozdział IX.11;  
*dr Paweł Daszczyk (UMCS)* – rozdział III.1, 4;  
*dr Justyna Dąbrowska (UKSW)* – rozdział IX.1.E.a–b, 2.B–C, E, 5, 7.D;  
*dr hab. Małgorzata Dumkiewicz prof. UMCS* – rozdział III.2, 3;  
*dr Robert Fronc* – rozdział VIII.2;  
*Stawomir Gołąbek* – rozdział IX.2.A.b;  
*dr Wojciech Górecki (UJ)* – rozdział VI.3–4, 5.B;  
*dr hab. Andrzej Herbet prof. KUL* – rozdziały: VI.5.A; VIII.4.A.b–d, 4.B.b–d;  
*dr hab. Jerzy Jacyszyn prof. UW* – rozdział V;  
*dr hab. Grzegorz Jędrejek prof. UKSW* – rozdział II;  
*dr hab. Aleksander Kappes prof. UE* – rozdział VI.1–2, 6, 10–11;  
*dr Agnieszka Kawatko (KUL)* – rozdziały: IV.4.B–C, 6–7, 9; VIII.3.D, 6.C, 11; IX.9;  
*dr Sebastian Kidyba (UMCS)* – rozdziały: VIII.2; IX.7.A–C;  
*dr hab. Konrad Kohutek prof. KA* – rozdziały: IX.1.C.a, 1.D.a, 1.E.a–b, 9;  
*dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak prof. UMCS* – rozdział VIII.1, 5;  
*dr hab. Grzegorz Kozieł prof. UMCS* – rozdział IX.6, 8, 10;  
*dr hab. Eligiusz Jerzy Krzesniak prof. Uczelni Łazarskiego* – rozdział V.1–5, 7;  
*dr Krzysztof Kułak (UWr)* – rozdziały: VIII.4.C; IX.5;  
*prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krzesł (UWr)* – rozdziały: VIII.4.C; IX.5;  
*prof. dr hab. Marek Michalski (UKSW)* – rozdział IX.1.A–C, D.b–c, E.c, F–G, 2.A.a, c, D, F, 3–4;  
*dr hab. Janusz Molis (AGH)* – rozdział IX.2.A.b;  
*dr Dominika Mosio* – rozdział I;  
*dr hab. Krzysztof Oplustil prof. UJ* – rozdział X;  
*dr hab. Piotr Piniór prof. UŚ* – rozdziały: VI.7–9; VII.4, 5.B, 6–8; VIII.7, 10;  
*dr Anna Rachwał (UJ)* – rozdział IX.8;  
*dr Michał Rusinek (UJ)* – rozdział IX.2.B–F, 7.D;  
*Dorota Ulikowska* – rozdział III.1, 4;  
*dr Joanna Wiak (UMCS)* – rozdziały: IX.6, 8, 10; X;  
*dr hab. Jacek Widto prof. KUL* – rozdział IV.1–3, 8, 10;  
*dr hab. Aleksander Jerzy Witosz prof. UE* – rozdziały: VII.9, 10; VIII.8, 9;  
*dr Michał Wyrwiński (UJ)* – rozdział IX.7.A–C;  
*dr Ewa Zielińska (UŚ)* – rozdział VIII.4.A.a, e, B.a, e, 6.A–B

© by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2020

ISBN 978-83-8160-995-1

Dział Praw Autorskich  
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33  
tel. 22 535 82 19  
e-mail: [ksiazki@wolterskluwer.pl](mailto:ksiazki@wolterskluwer.pl)  
[www.wolterskluwer.pl](http://www.wolterskluwer.pl)  
księgarnia internetowa [www.profinfo.pl](http://www.profinfo.pl)

# SPIS TREŚCI

Strona		Numer
959	Słowo wstępne	
961	Wykaz skrótów	
965	Rozdział VIII. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	
971	1. Uwagi ogólne .....	1363
990	2. Powstanie spółki .....	1380
1021	3. Stosunki majątkowe .....	1406
1108	4. Organy spółki .....	1488
1237	5. Odpowiedzialność w spółce .....	1633
1354	6. Wspólnicy .....	1782
1429	7. Rozwiązanie i likwidacja spółki .....	1897
1453	8. Restrukturyzacja spółki .....	1924 <sup>1</sup>
1471	9. Upadłość spółki .....	1925
1499	10. Procesy transformacyjne .....	1980
1593	Rozdział IX. Spółka akcyjna	
1601	1. Charakter prawny i zastosowanie spółki akcyjnej .....	2056
1667	2. Powstanie spółki akcyjnej .....	2092
1751	3. Akcje i prawa z nich wynikające .....	2186
1828	4. Kapitał zakładowy oraz operacje na nim dokonywane .....	2258
1875	5. Organy spółki .....	2306
1986	6. Stosunki wewnętrzne w spółce .....	2353
2010	7. Odpowiedzialność w spółce .....	2362
2065	8. Rozwiązanie i likwidacja spółki .....	2422
2087	9. Upadłość spółki .....	2458
2143	10. Procesy transformacyjne spółki .....	2514
2208	11. Opodatkowanie spółki akcyjnej .....	2603

Strona	Numer
2273	Rozdział X. Europejskie formy spółek
2276	1. Spółka europejska (SE) ..... 2703
2312	2. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (EZIG) ..... 2813
2326	3. Spółdzielnia europejska (SCE) ..... 2849
2353	Indeks rzeczowy



# SŁOWO WSTĘPNE

Publikacja, którą Państwo otrzymujecie, jest kolejnym wydaniem swego rodzaju przewodnika po problematyce spółek. Obejmuje ona nie tylko omówienie zagadnień spółek handlowych, ale także spółki cywilnej. W swoim założeniu praca ta ma nieco odmienny charakter od istniejących na rynku. Na temat spółek powstały już współczesne komentarze, monografie, artykuły, podręczniki. Niewiele jest natomiast tego typu opracowań, które miałyby charakter jak najbardziej praktyczny i aktualny. W pracy tej chodziło o uniknięcie prezentacji różnych stanowisk doktryny, głównie ze względu na chęć uzyskania przejrzystości tekstu. W istocie rzeczy praca ta jednak oparta jest na literaturze wskazanej w poszczególnych rozdziałach. Inną ważną cechą publikacji jest – jak podkreślono już – ukierunkowanie się na praktyków. Stąd w tekście zwraca się uwagę na to, co jest ważne zdaniem Autora, podawane są przykłady czy konkretne numery artykułów. Korzystaniu z publikacji oraz szybkiemu odnajdywaniu potrzebnych w pracy informacji służą przyjęte przez Wydawnictwo rozwiązania edytorskie, w tym m.in.:

- układ treści charakteryzujący się jej podziałem na niewielkie, zwarte fragmenty;
- zamieszczone na marginesach numery, które wskazują ważne pojęcie wraz z jego objaśnieniem;
- wewnętrzne odesłania w tekście;
- liczne, wyraźnie wyodrębnione przykłady, ilustrujące stosowanie danej regulacji;
- uwypuklenie najistotniejszych kwestii przez zaznaczenie ich ramką i hasłem **WAŻNE!**;
- szczegółowy i wyczerpujący indeks rzeczowy z odniesieniami do numerów na marginesie tekstu;
- miejsca publikacji orzeczeń zawarte w spisach znajdujących się w podsumowaniu poszczególnych części opracowania;
- przyjazna dla Czytelnika szata graficzna i zakładki.

Praca powstała w oparciu o bardzo szeroki zespół Autorów z kilku ośrodków akademickich: Lublina, Wrocławia, Krakowa, Katowic, Łodzi i Warszawy. Poszczególne części pozostały w koordynacji samodzielnych pracowników naukowych, a całość – pod moją redakcją merytoryczną. W tym miejscu chciałbym podziękować wszystkim Autorom za trud, jaki włożyli w niniejszą publikację.

Warszawa, listopad 2019 r.

*Prof. dr hab. Andrzej Kidyba*



# WYKAZ SKRÓTÓW

<b>1. Źródła prawa</b>	
k.c.	ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1145)
k.h.	<i>rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502)</i>
k.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1950)
k.p.	ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1040 z późn. zm.)
k.p.a.	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2096 z późn. zm.)
k.p.c.	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1460 z późn. zm.)
k.p.k.	ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1987)
k.r.o.	ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 2086)
k.s.h.	ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 505 z późn. zm.)
k.w.	ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 821 z późn. zm.)
o.p.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 900 z późn. zm.)
p.r.	ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 243 z późn. zm.)
pr. bank.	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2187 z późn. zm.)
pr. not.	ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 540 z późn. zm.)
p.u.	ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 498 z późn. zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany: Dz. Urz. UE C 83 z 30.3.2010, s. 47)
u.dz.u.	ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 381 z późn. zm.)
u.fund.em.	ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1906 z późn. zm.)

## WYKAZ SKRÓTÓW

u.fund.inw.	ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1355 z późn. zm.)
u.g.tow.	ustawa z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 312)
u.j.p.	ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1480)
u.k.r.s.	ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1500)
u.nfi	<i>ustawa z dnia 30 kwietnia 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202 z późn. zm.)</i>
u.n.z.f.	ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o niektórych zabezpieczeniach finansowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 891 z późn. zm.)
u.o.	ustawa z dnia 15 stycznia 2015 r. o obligacjach (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 483 z późn. zm.)
u.o.f.	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2286 z późn. zm.)
u.o.k.k.	ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 369 z późn. zm.)
u.o.publ.	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz. U. 2019 r. poz. 623)
u.p.c.c.	ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1519 z późn. zm.)
u.p.d.o.f.	ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1387 z późn. zm.)
u.p.d.o.p.	ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 865 z późn. zm.)
u.p.p.	ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1292)
u.przeds.zagr.	ustawa z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorców zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1079 z późn. zm.)
u.p.t.u.	ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2174 z późn. zm.)
u.rach.	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 351)
u.z.n.k.	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. Nr 153, poz. 1010)
u.z.r. i r.z.	ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 2017)
<b>2. Organy orzekające</b>	
ETS/TSUE	Europejski Trybunał Sprawiedliwości/Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	sąd apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
<b>3. Czasopisma</b>	
Biul. SN	Biuletyn Sądu Najwyższego

GP	Gazeta Prawnicza
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
Mon. Pod.	Monitor Podatkowy
M.Praw.	Monitor Prawniczy
NP	Nowe Prawo
ONSA	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSN	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAPIUS	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Administracyjna Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (lata 1994–2003)
OSNC	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna (od 1995 r.)
OSNCP	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Cywilna i Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (lata 1963–1994)
OSNKW	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Izba Karna i Wojskowa
OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Prokuratura Generalna
OSNPIPr	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Prokuratura i Prawo
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PiPr	Prokuratura i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Prz. Pod.	Przegląd Podatkowy
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	Rejent
St.Pr.Pryw.	Studia Prawa Prywatnego
TPP	Transformacje Prawa Prywatnego
Wok.	Wokanda
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego
<b>4. Inne</b>	
art.	artykuł
cyt.	cytat, cytowane (-a, -y)
Dz. U.	Dziennik Ustaw
Dz. Urz. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
GPW	Giełda Papierów Wartościowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
lit.	litera
M.P.	Monitor Polski
n.	następne (-a, -y)
obw.	obwieszczenie

## WYKAZ SKRÓTÓW

---

orz.	orzeczenie
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
PSA	prosta spółka akcyjna
RM	Rada Ministrów
rozp.	rozporządzenie
RP	Rzeczpospolita Polska
s.	strona
tj.	to jest
tekst jedn.	tekst jednolity
tn.	to znaczy
tw.	tak zwane (-a, -y)
uchw.	uchwała
UE	Unia Europejska
ust.	ustęp
ww.	wyżej wymienione (-a, -y)
wyd.	wydanie
wyr.	wyrok
w zw.	w związku
zarz.	zarządzenie
zd.	zdanie
zm.	zmiana (-y)
zob.	zobacz
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
ZUS	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

# Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

*dr Przemysław Bryłowski, dr Robert Fronc,  
dr hab. Andrzej Herbet prof. KUL, dr Agnieszka Kawałko,  
dr Sebastian Kidyba, dr hab. Katarzyna Kopaczyńska-Pieczniak prof. UMCS,  
dr Krzysztof Kułak, prof. dr hab. Elwira Marszałkowska-Krześ,  
dr hab. Piotr Pinior prof. UŚ, dr hab. Aleksander Jerzy Witosz prof. UE,  
dr Ewa Zielińska*

## SPIS TREŚCI

<b>1. Uwagi ogólne</b> .....	1363	<b>2. Powstanie spółki</b> .....	1380
A. Pojęcie i istota spółki z ograniczoną odpowiedzialnością .....	1363	A. Zawarcie umowy .....	1384
a. Pojęcie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością .....	1363	a. Tryb zwykły (klasyczny) .....	1384
b. Nazwa spółki a zakres odpowiedzialności za jej zobowiązania .....	1364	b. Tryb S-24 (z wykorzystaniem wzorca umowy) .....	1393 <sup>1</sup>
c. Spółka z o.o. jako stosunek prawny .....	1366	B. Spółka z o.o. w organizacji .....	1394
d. Spółka z o.o. jako podmiot prawa .....	1367	C. Wniesienie wkładów .....	1396
e. Spółka z o.o. jako jednostka organizacyjna .....	1368	D. Powołanie władz spółki .....	1397
f. Korporacyjna struktura i kapitałowy charakter spółki z o.o. ....	1369	E. Wpis do rejestru .....	1398
g. Znaczenie elementów osobowych w spółce z o.o. ....	1370	<b>3. Stosunki majątkowe</b> .....	1406
h. Podstawy istnienia i ustroju spółki z o.o. ..	1372 <sup>1</sup>	A. Majątek spółki .....	1406
i. Struktura organizacyjna spółki z o.o. ....	1372 <sup>2</sup>	a. Mienie spółki .....	1406
B. Cel i zastosowanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ..	1373	Składniki mienia spółki .....	1406
a. Charakter celu spółki z o.o. ....	1373	b. Zarząd i dysponowanie mieniem spółki ...	1409
b. Rodzaje celów spółki z o.o. ....	1374	B. Kapitał zakładowy .....	1410
c. Ograniczenia w zakresie celów spółek z o.o. ....	1378	a. Pojęcie kapitału zakładowego .....	1410
C. Formularzowa odmiana spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (S-24) .....	1379	b. Funkcje kapitału zakładowego .....	1411
		Funkcja prawna .....	1411
		Funkcja ekonomiczna .....	1412
		Funkcja gwarancyjna .....	1413
		Funkcja bilansowa .....	1414
		c. Pochodzenie kapitału zakładowego i zdolność aportowa .....	1415
		d. Wnoszenie do spółki wkładów na kapitał zakładowy .....	1417

e. Odpowiedzialność za wady przedmiotu wkładów .....	1418	Skutki umorzenia .....	1487
f. Zmiana wysokości kapitału zakładowego	1419	<b>4. Organy spółki .....</b>	<b>1488</b>
Przyczyny zmian wysokości kapitału zakładowego .....	1419	A. Zarząd .....	1488
Podwyższenie kapitału zakładowego połączone ze zmianą umowy spółki .....	1420	a. Pojęcie zarządu .....	1488
Podwyższenie kapitału zakładowego bez zmiany umowy spółki .....	1423	b. Skład .....	1493
Obniżenie kapitału zakładowego .....	1424	Liczebność zarządu .....	1493
g. Ochrona stałości kapitału zakładowego przed bezprawnymi wypłatami na rzecz wspólników .....	1425	Członkowie zarządu .....	1497
<b>C. Kapitał zapasowy i pozostałe wyodrębnione fundusze spółki .....</b>	<b>1426</b>	c. Powołanie .....	1503
a. Pojęcie i funkcje kapitału zapasowego .....	1426	Sposób powołania .....	1503
b. Pojęcie i funkcje pozostałych zdefiniowanych funduszy spółki .....	1427	Skutki powołania .....	1508
Fundusz (fundusze) rezerwowy .....	1428	d. Czas pełnienia funkcji .....	1513
Fundusz z aktualizacji wyceny .....	1429	Uwagi ogólne .....	1513
Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych .....	1430	Wygaśnięcie mandatu .....	1517
Zakładowy fundusz rehabilitacji osób niepełnosprawnych .....	1431	Wygaśnięcie mandatu wskutek upływu czasu .....	1518
Inne fundusze celowe .....	1432	Odwolanie .....	1526
c. Pochodzenie środków na kapitał zapasowy		Rezygnacja .....	1529
oraz inne zdefiniowane fundusze spółki ..	1433	Skutki wygaśnięcia mandatu .....	1533
d. Zasady dysponowania kapitałem zapasowym i pozostałymi wyodrębnionymi funduszami spółki .....	1437	e. Funkcje i zadania zarządu .....	1537
<b>D. Udziały .....</b>	<b>1440</b>	Reprezentacja spółki .....	1537
a. Pojęcie udziału .....	1440	Prowadzenie spraw spółki .....	1543
Udział jako część kapitału zakładowego ..	1441	Szczególne zasady reprezentacji i prowadzenia spraw spółki w przypadku konfliktu interesów .....	1548
Udział jako prawo udziałowe .....	1442	Zakaz konkurencji obowiązujący członków zarządu .....	1552
Wspólność praw udziałowych .....	1443	<b>B. Nadzór .....</b>	<b>1555</b>
Rodzaje udziałów .....	1444	a. Nadzór i kontrola w spółce z o.o. ....	1555
b. Rozporządzanie udziałami .....	1445	b. Skład .....	1558
Zbycie udziałów .....	1446	Liczebność rady nadzorczej .....	1559
Zastaw na udziale .....	1455	Członkowie rady nadzorczej .....	1565
Użytkowanie udziału .....	1463	c. Powołanie .....	1570
c. Dziedziczenie udziałów .....	1468	Sposób powołania .....	1570
Przedmiot dziedziczenia .....	1468	Skutki powołania .....	1574
Wyłączenia i ograniczenia dziedziczenia udziałów .....	1469	d. Czas pełnienia funkcji .....	1578
d. Umorzenie udziałów .....	1470	Uwagi ogólne .....	1578
Pojęcie, rodzaje i cel umorzenia udziałów	1470	Wygaśnięcie mandatu .....	1581
Przesłanki umorzenia .....	1474	Wygaśnięcie mandatu wskutek upływu czasu .....	1582
Finansowanie umorzenia .....	1478	Odwolanie .....	1587
Tryb umorzenia .....	1480	Rezygnacja .....	1589
		Skutki wygaśnięcia mandatu .....	1593
		e. Zadania rady nadzorczej i komisji rewizyjnej .....	1596
		Zadania rady nadzorczej .....	1596
		Zadania komisji rewizyjnej .....	1603
		Podjęmowanie uchwał przez radę nadzorczą i komisję rewizyjną .....	1605
		<b>C. Zgromadzenie wspólników .....</b>	<b>1610</b>



a. Pojęcie i kompetencje zgromadzenia wspólników .....	1610	Odpowiedzialność za podanie fałszywych danych .....	1716
b. Uchwały zgromadzeń wspólników .....	1611	Odpowiedzialność za zobowiązania i zaległości podatkowe spółki .....	1722
c. Rozporządzanie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania przez spółkę a obowiązek podjęcia uchwały .....	1612	Odpowiedzialność za szkodę wyrażoną niezgłoszeniem wniosku o ogłoszenie upadłości .....	1737
d. Zgromadzenia zwyczajne i nadzwyczajne .....	1613	Odpowiedzialność reprezentantów za zobowiązania spółki z o.o. w organizacji ..	1748
e. Zwołanie zgromadzenia .....	1617	c. Odpowiedzialność członków organów i likwidatorów wobec wspólników .....	1752
f. Warunki ważności zgromadzenia i ważności lub skuteczności podejmowanych uchwał .....	1619	Odpowiedzialność wobec wspólników i osób trzecich na ogólnych zasadach .....	1752
g. Zaskarżanie uchwał .....	1623	Odpowiedzialność wobec wspólników za szkody wyrządzone w związku złączeniem się spółek .....	1754
h. Powództwo o uchylenie uchwały .....	1624	Odpowiedzialność wobec wspólników za szkody wyrządzone w związku z podziałem spółki .....	1764
i. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały .....	1624 <sup>1</sup>	Odpowiedzialność wobec spółki, wspólników i osób trzecich, a także przedsiębiorcy przekształcanego za szkody wyrządzone w związku z przekształceniem spółki lub przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną	1773
<b>5. Odpowiedzialność w spółce ...</b>	<b>1633</b>	<b>6. Wspólnicy .....</b>	<b>1782</b>
A. Odpowiedzialność wspólników .....	1633	A. Prawa wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością ..	1782
a. Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki .....	1633	a. Prawa majątkowe .....	1788
Zasada ogólna .....	1633	Prawo do zysku .....	1788
Przypadki osobistej odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki .....	1636	Prawo pierwszeństwa w objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym .....	1811
b. Odpowiedzialność wspólników wobec spółki .....	1653	Prawo do udziałów gratisowych w przypadku podwyższenia kapitału zakładowego ze środków spółki .....	1817
Odpowiedzialność za wniesienie wkładu niepieniężnego mającego wady .....	1653	Prawo do zwrotu dopłat .....	1820
c. Solidarna odpowiedzialność wspólników i członków organów wobec spółki .....	1664	Prawo do wynagrodzenia za powtarzające się świadczenia niepieniężne .....	1826
Odpowiedzialność za wniesienie wkładu niepieniężnego według wartości znacznie zawyżonej .....	1664	Prawo do udziału w podziale majątku po likwidacji spółki .....	1828
Odpowiedzialność za bezprawne wypłaty .....	1676	b. Prawa korporacyjne .....	415
<b>B. Odpowiedzialność cywilna członków organów i likwidatorów ...</b>	<b>1685</b>	Prawo uczestniczenia w zgromadzeniu wspólników .....	1831
a. Odpowiedzialność członków organów i likwidatorów wobec spółki .....	1685	Prawo głosu przy podejmowaniu uchwał	1833
Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przy tworzeniu spółki .....	1685	Prawo do indywidualnej kontroli spółki ...	1836
Odpowiedzialność za szkody wyrządzone bezprawnym działaniem lub zaniechaniem .....	1697	c. Prawa mniejszości .....	1848
Szczególne zasady dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody na podstawie art. 292 i 293 k.s.h. ....	1709	Prawo do żądania wyznaczenia podmiotu uprawnionego do badania	
b. Odpowiedzialność cywilna członków organów i likwidatorów wobec osób trzecich .....	1716		

sprawozdań finansowych w celu zbadania rachunkowości oraz działalności spółki .....	1848	c. Ogłoszenie otwarcia likwidacji i wezwanie wierzycieli .....	1909
Prawo do żądania zwolnienia zgromadzenia wspólników i umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad .....	1853	d. Sporządzenie bilansu otwarcia likwidacji .....	1910
<b>B. Obowiązki wspólnika spółki .....</b>	<b>1857</b>	e. Czynności likwidacyjne .....	1911
a. Obowiązek wniesienia wkładu .....	1858	Zakres działań likwidatorów .....	1911
b. Dodatkowe obowiązki wspólnika .....	1860	Sposób działania likwidatorów .....	1916
Obowiązek dopłat .....	1860	f. Podział majątku pomiędzy wspólników ...	1919
Obowiązek do powtarzających się świadczeń niepieniężnych .....	1868	g. Zatwierdzenie czynności likwidacyjnych przez zgromadzenie wspólników .....	1922
Dodatkowe obowiązki wspólnika przewidziane w umowie spółki .....	1871	h. Wniosek o wykreślenie spółki z rejestru ...	1923
<b>C. Zmiany osobowe .....</b>	<b>1872</b>	i. Czynności dodatkowe .....	1924
a. Wspólnicy – zmiany osobowe w spółce z o.o. ....	1872	<b>8. Restrukturyzacja spółki .....</b>	<b>1924<sup>1</sup></b>
b. Wyłączenie wspólnika .....	1875	A. Wprowadzenie .....	1924 <sup>1</sup>
Przyczyny wyłączenia wspólnika .....	1875	a. Pojęcie restrukturyzacji .....	1924 <sup>1</sup>
Postanowienia umowy spółki .....	1876	b. Rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych .....	1924 <sup>5</sup>
Legitymacja procesowa .....	1877	<b>B. Wniosek restrukturyzacyjny .....</b>	<b>1924<sup>9</sup></b>
Właściwość sądu .....	1881	<b>C. Postępowania restrukturyzacyjne ....</b>	<b>1924<sup>14</sup></b>
Sąd polubowny .....	1882	a. Postępowanie o zatwierdzenie układu ....	1924 <sup>14</sup>
Zabezpieczenie powództwa .....	1883	b. Przyspieszone postępowanie układowe ..	1924 <sup>18</sup>
Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną zabezpieczeniem .....	1885	c. Postępowanie układowe .....	1924 <sup>24</sup>
Orzeczenie o wyłączeniu wspólnika .....	1886	d. Postępowanie sanacyjne .....	1924 <sup>27</sup>
c. Objęcie udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym .....	1895	<b>D. Plan restrukturyzacyjny i układ .....</b>	<b>1924<sup>32</sup></b>
<b>7. Rozwiązanie i likwidacja spółki .....</b>	<b>1897</b>	a. Plan restrukturyzacyjny a układ. Zakres układu .....	1924 <sup>33</sup>
<b>A. Rozwiązanie spółki .....</b>	<b>1897</b>	Plan restrukturyzacyjny .....	1924 <sup>33</sup>
a. Zagadnienia ogólne .....	1897	Zakres układu .....	1924 <sup>34</sup>
b. Przesłanki rozwiązania spółki .....	1898	b. Propozycje układowe .....	1924 <sup>36</sup>
Przyczyny przewidziane w umowie spółki .....	1899	Materialne propozycje układowe .....	1924 <sup>36</sup>
Uchwała wspólników o rozwiązaniu spółki .....	1900	Formalne propozycje układowe. Układ unitarny i grupowy .....	1924 <sup>39</sup>
Ogłoszenie upadłości spółki .....	1901	Formalne propozycje układowe. Układ generalny i częściowy .....	1924 <sup>42</sup>
Inne przyczyny przewidziane prawem ....	1902	c. Przyjęcie i zatwierdzenie układu .....	1924 <sup>45</sup>
Rozwiązanie spółki przez sąd w trybie art. 271 k.s.h. ....	1903	d. Wykonywanie układu .....	1924 <sup>48</sup>
c. Zmiana zasad funkcjonowania spółki .....	1904	e. Uchylenie układu .....	1924 <sup>52</sup>
d. Zapobieżenie rozwiązaniu spółki .....	1905	<b>9. Upadłość spółki .....</b>	<b>1925</b>
<b>B. Postępowanie likwidacyjne .....</b>	<b>1906</b>	A. Wprowadzenie .....	1925
a. Otwarcie likwidacji i ustanowienie likwidatorów .....	1906	a. Pojęcie upadłości i postępowania upadłościowego oraz jego źródła .....	1925
b. Zgłoszenie otwarcia likwidacji do rejestru .....	1908	b. Postępowanie upadłościowe a postępowanie restrukturyzacyjne – wzajemne relacje .....	1926
		<b>B. Podstawy ogłoszenia upadłości spółki .....</b>	<b>1927</b>

a. Niewypłacalność spółki .....	1927	I. Przygotowana likwidacja .....	1979
C. Wniosek o ogłoszenie upadłości .....	1929	<b>10. Procesy transformacyjne .....</b>	<b>1980</b>
a. Treść wniosku o ogłoszenie upadłości .....	1929	A. Łączenie się spółek z o.o. ....	1980
b. Legitymacja do złożenia wniosku		a. Zagadnienia ogólne .....	1980
o ogłoszenie upadłości .....	1931	Przyczyny i cele łączenia się spółek .....	1980
Podmioty zobowiązane .....	1931	Sposoby łączenia się spółek .....	1981
Podmioty uprawnione .....	1932	Spółka z o.o. jako uczestnik	
c. Termin do złożenia wniosku .....	1933	postępowania łączeniowego spółek .....	1982
d. Następstwa niezłożenia		b. Czynniki niezbędne do połączenia się	
(nieterminowego złożenia) wniosku		spółek .....	1985
o ogłoszenie upadłości .....	1935	Czynniki przygotowawcze .....	1986
Zakaz prowadzenia działalności		Uchwała o połączeniu .....	1993
gospodarczej .....	1936	Rejestracja połączenia .....	1995
Odpowiedzialność karna .....	1937	c. Skutki połączenia .....	1998
Umieszczenie w rejestrze dłużników		Sukcesja praw i obowiązków .....	1998
niewypłacalnych .....	1938	Nabywanie uprawnień członkowskich .....	1999
Odpowiedzialność z art. 299 k.s.h. –		Odrębny zarząd majątkami spółek	
wzmianka .....	1939	uczestniczących w połączeniu .....	2000
Odpowiedzialność cywilna za szkodę .....	1940	d. Szczególne przypadki połączenia .....	2001
D. Skutki ogłoszenia upadłości spółki ...	1941	Połączenie niewielkich spółek z o.o. ....	2001
a. Skutki formalnoprawne .....	1942	Przejęcie spółki zależnej i spółki	
Postępowanie w przedmiocie ogłoszenia		jednoosobowej .....	2002
upadłości .....	1942	Połączenie bez podwyższenia kapitału	
Postanowienie o ogłoszeniu upadłości ....	1943	zakładowego spółki przejmującej .....	2003
Postępowanie po ogłoszeniu upadłości		Połączenie z udziałem spółek	
spółki (właściwe postępowanie		osobowych .....	2004
upadłościowe) .....	1945	Skutki połączenia .....	2005
Wpływ postępowania upadłościowego		e. Zaskarżanie uchwał o połączeniu spółek	2006
na inne postępowania .....	1952	f. Odpowiedzialność osób uczestniczących	
b. Skutki materialnoprawne .....	1954	w procedurze łączenia spółek .....	2007
Skutki ogłoszenia upadłości co do osoby		g. Transgraniczne połączenie spółek	
upadłego .....	1954	z udziałem spółki z o.o. ....	2007 <sup>1</sup>
Masa upadłości .....	1955	B. Podział spółek z o.o. ....	2008
Skutki ogłoszenia upadłości co do		a. Zagadnienia ogólne .....	2008
zobowiązań upadłego .....	1959	Przesłanki i cele podziału spółek .....	2008
Bezskuteczność i zaskarżanie czynności		Sposoby podziału .....	2009
upadłego .....	1962	Dopuszczalność podziału spółki z o.o. ....	2010
E. Układ w postępowaniu		b. Postępowanie związane z podziałem .....	2011
upadłościowym .....	1964	Czynniki przygotowawcze .....	2012
a. Uwagi ogólne .....	1964	Faza właścicielska .....	2020
b. Propozycje układowe .....	1965	Rejestracja podziału spółek .....	2022
c. Zgromadzenie wierzycieli w celu		Odmienności przy podziale przez	
przyjęcia układu .....	1967	wydzielenie .....	2024
d. Układ .....	1968	c. Skutki podziału .....	2025
F. Likwidacja masy upadłości .....	1970	Sukcesja praw i obowiązków .....	2025
a. Likwidacja majątku upadłego .....	1970	Nabywanie uprawnień członkowskich .....	2026
b. Podział funduszków masy upadłości .....	1975	Odpowiedzialność za zobowiązania	
G. Zakończenie i umorzenie		spółki dzielonej .....	2027
postępowania upadłościowego .....	1978	d. Zaskarżanie uchwał o podziale spółki .....	2030
H. Międzynarodowe prawo			
upadłościowe .....	19781		

e. Odpowiedzialność osób uczestniczących w procedurze podziału spółki .....	2031	Rejestracja przekształcenia .....	2045
C. Przekształcanie spółek z o.o. ....	2032	Ogłoszenie o przekształceniu .....	2046
a. Uwagi ogólne .....	2032	c. Skutki przekształcenia .....	2047
b. Procedura przekształcenia spółki .....	2034	Przejęcie praw i obowiązków na spółkę przekształconą .....	2047
Plan przekształcenia .....	2035	Zmiana lub wygaśnięcie uprawnień .....	2048
Opinia biegłego rewidenta .....	2036	Nabycie statusu wspólnika lub akcjonariusza .....	2049
Zawiadomienie wspólników .....	2037	Zmiana firmy .....	2050
Prawo wglądu w dokumenty związane z przekształceniem .....	2038	Odpowiedzialność za zobowiązania spółki przekształcanej .....	2051
Uchwała o przekształceniu .....	2039	d. Zaskarżanie uchwały o przekształceniu ....	2052
Uczestnictwo wspólników przekształcanej spółki z o.o. w spółce przekształconej .....	2041	e. Odpowiedzialność za szkody spowodowane przekształceniem .....	2053
Prawo żądania ponownej wyceny udziałów .....	2043	<b>11. Wzory umów i dokumentów ...</b>	<b>2054</b>
Zawarcie umowy lub podpisanie statutu .	2044	A. Wzór nr 1 umowy spółki z o.o. ....	2054
Prawo żądania odkupu udziałów [Przepisy obowiązują od dnia 1 marca 2020 r.] .....	2044 <sup>1</sup>	B. Wzór nr 2 umowy spółki z o.o. ....	2055
		C. Wzory formularzy Krajowego Rejestru Sądowego .....	2055 <sup>1</sup>

## 1. Uwagi ogólne

Podstawa prawna: art. 2, 3, 4, 151, 175, 176, 177–179, 198, 212, 227, 266–268, 270 k.s.h.; art. 43<sup>1</sup>, 109<sup>1</sup> k.c.; art. 5 p.u.; art. 2 i 4 ust. 1 u.s.d.g.

### A. Pojęcie i istota spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

#### a. Pojęcie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest handlową spółką kapitałową (art. 4 § 1 pkt 2 k.s.h.). Uregulowana została w przepisach art. 151–300 k.s.h. Wskazane przepisy nie zawierają definicji tej spółki. Jednak, biorąc pod uwagę sposób konstruowania definicji ustawowych spółek, a także uwzględniając całokształt regulacji jej dotyczących, można przyjąć, że spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest to spółka kapitałowa, która może zostać utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej, działająca pod własną firmą, wyposażona w stały kapitał zakładowy, podzielony na udziały o równej bądź nierównej wartości nominalnej, których przysługiwanie jest przesłanką uczestnictwa w spółce w charakterze wspólnika, w której występują instrumenty umożliwiające poszczególnym wspólnikom wywieranie wpływu na istnienie i funkcjonowanie spółki, w czym wyraża się znaczenie jej składu osobowego, i jednocześnie wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki.

1363

W świetle takiej definicji istotę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyrażają następujące elementy.

Przede wszystkim jest ona **spółką kapitałową**, co wyraża się zwłaszcza w tym, że stanowi ona formę połączenia osób i kapitału dla realizacji zamierzonego wspólnego celu, przy jednoczesnym podkreśleniu prymatu kapitału nad osobami wspólników. Ponadto może ona powstać i istnieć jako spółka jednoosobowa.

**Cel**, w jakim spółka taka może zostać utworzona, może zostać obrany dowolnie, w szczególności nie musi wyrażać się w prowadzeniu przedsiębiorstwa. Granice dopuszczalności obrania celu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyznaczają przepisy prawa. Ta forma spółki jest jednak najczęściej wykorzystywana do realizacji przedsięwzięć gospodarczych w większym rozmiarze.

Spółka ta działa **pod własną firmą**, która – zgodnie z art. 160 § 1 k.s.h. – może być obrana dowolnie, powinna jednak zawierać dodatkowe oznaczenie „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością”. Jednocześnie mają do niej zastosowanie reguły dotyczące konstruowania i używania firmy, a także jej ochrony wynikające z przepisów art. 43<sup>2</sup>–43<sup>10</sup> k.c.

Istotnym elementem konstrukcji prawnej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest **kapitał zakładowy**. Jest on wyrażony w postaci sumy pieniężnej, określonej w umowie spółki i wpisanej do rejestru. Powinien wynosić co najmniej 5000 złotych (art. 154 § 1 k.s.h.). Dzieli się na udziały, które mogą mieć równą bądź nierówną wartość nominalną. Udziały również wyrażone są kwotowo, minimalna wartość nominalna udziału wynosi 50 złotych (art. 154 § 2 k.s.h.). Przysługiwanie udziału stanowi niezbędną przesłankę uzyskania członkostwa w spółce, wspólnikiem bowiem jest osoba, której przysługuje przynajmniej jeden udział.

Ponadto w zarejestrowanej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością **wspólnicy nie ponoszą – w sensie prawnym – odpowiedzialności za zobowiązania spółki** (art. 151 § 4 k.s.h.). Ich ryzyko wynikające z uczestnictwa w spółce wyraża się we wniesieniu wkładu.

Istotną cechą spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – jako spółki kapitałowej – jest występowanie w jej konstrukcji tzw. **elementów osobowych**, a więc rozwiązań charakterystycznych dla spółek osobowych i wyrażających znaczenie substratu osobowego tej spółki. Ich znaczenie polega na tym, że łagodzą zasadę prymatu kapitału nad osobą, umożliwiając poszczególnym wspólnikom wywieranie wpływu na istnienie i funkcjonowanie spółki, a także dowodzą znaczenia współdziałania konkretnych wspólników w dążeniu do realizacji zamierzonego celu.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością stanowi „złagodzoną”, mniej formalną w porównaniu ze spółką akcyjną formę spółki kapitałowej. Jej utworzenie i funkcjonowanie nie jest sformalizowane, a ponadto występują w niej elementy osobowe, pozwalające wspólnikom w znacznym stopniu wpływać na funkcjonowanie spółki. Istotne znaczenie odgrywa też pewna „elastyczność” tej formy spółki, wynikająca z uregulowania jej w dużej mierze przepisami o charakterze względnie obowiązuującym. Cechy te powodują popularność i szerokie wykorzystywanie tej spółki dla prowadzenia działalności (przede wszystkim gospodarczej).

### b. Nazwa spółki a zakres odpowiedzialności za jej zobowiązania

**1364** Nazwa rodzaju spółki, czyli „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” jest z prawnego punktu widzenia nieadekwatna do obowiązujących w niej reguł odpowiedzialności za zobowiązania spółki. **Spółka bowiem odpowiada za swoje zobowiązania całym swoim majątkiem** aktualnym i przyszłym i nie doznaje w tym zakresie żadnych ograniczeń. Z kolei **wspólnicy nie ponoszą osobistej odpowiedzialności za zobowiązania spółki** (art. 151 § 4 k.s.h.). W związku z tym ani spółka, ani wspólnicy nie ponoszą ograniczonej odpowiedzialności za jej zobowiązania, co może sugerować jej nazwa.

**1365** Ograniczenie odpowiedzialności stanowi jedynie nawiązanie do **ryzyka majątkowego**, jakie ponoszą wspólnicy przystępując do spółki. Oznacza to, że o ograniczeniu odpowiedzialności można mówić tylko w aspekcie ekonomicznym, w odniesieniu do ekonomicznego ryzyka, jakie ponosi wspólnik. Jest ono ograniczone do majątku spółki, który stworzyli w całości lub w części przez wniesienie wkładów, a także pozostawiając w spółce całość lub część zysków osiągniętych z jej działalności. Tym samym wspólnik – w razie niepowodzenia działalności spółki – ryzykuje w zasadzie tylko wniesionym do niej wkładem i ewentualnie zyskiem, który mu nie przypadł, gdyż decyzją wspólników pozostał w spółce.

### c. Spółka z o.o. jako stosunek prawny

**1366** Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest **stosunkiem prawnym**, którego regulacja w zakresie powstania, organizacji, funkcjonowania, a także rozwiązania zawarta jest w przepisach Kodeksu spółek handlowych (art. 1 k.s.h.). Natomiast w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do stosunku tego mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego, przy czym jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

**WAŻNE!** Odpowiednie stosowanie przepisów oznacza, że niektóre z nich stosuje się wprost, inne z modyfikacjami, a innych wreszcie nie stosuje się wcale.

**PRZYKŁAD:** Do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością będą miały zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zagadnień, które:

- nie należą do zakresu prawa spółek, takich jak zdolność do czynności prawnych czy przedawnienie;
- należą do zakresu prawa spółek, ale nie zostały uregulowane w sposób pełny, jak wykonywanie prawa głosu, gdzie pojawiać się mogą zagadnienia dotyczące oddania głosu pod wpływem błędu czy przymusu.

**PRZYKŁAD:** Nie mogą mieć zastosowania przepisy Kodeksu cywilnego w sprawach, które:

- zostały uregulowane odmiennie w przepisach Kodeksu spółek handlowych, jak nieważność spółki (art. 21 k.s.h.), wpływ braku zgody organu na ważność czynności prawnej dokonanej przez spółkę (art. 17 k.s.h.);
- zostały uregulowane w Kodeksie spółek handlowych wyczerpująco, w związku z tym brak miejsca dla stosowania przepisów Kodeksu cywilnego;
- nie zostały wyczerpująco uregulowane, ale mogą zostać wyjaśnione poprzez odpowiednią wykładnię przepisów samego Kodeksu spółek handlowych.

Źródłem powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – jak każdej spółki handlowej – oraz podstawą jej organizacji i funkcjonowania jest **umowa spółki** (zob. nr 1384 i n.). W świetle z art. 3 k.s.h. umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością to umowa, przez którą wspólnicy zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów, oraz, jeżeli umowa spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny oznaczony sposób. Ze względu na to, że źródłem powstania oraz jednym z wyznaczników treści stosunku prawnego spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest umowa spółki, należy go zakwalifikować jako **stosunek prawny umowny**.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest specyficznym stosunkiem cywilnoprawnym, którego stronami są równorzędne podmioty: spółka i wspólnicy. Ze względu na podobieństwo do stosunków obligacyjnych, a jednocześnie istotny element organizacyjny, stosunek prawny spółki z ograniczoną odpowiedzialnością określa się jako zobowiązaniowo-organizacyjny lub **obligacyjno-korporacyjny**. W konstrukcji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie występują natomiast stosunki prawne między wspólnikami. Stosunki prawne między wspólnikami mogą wynikać z umów zawieranych między nimi. Umowy wspólników (tzw. *shareholder's agreements*) są jednakże umowami nienazwanymi, zawieranymi na zasadzie swobody umów (art. 353<sup>1</sup> k.c.) i pozostają poza stosunkiem spółki. Mogą dotyczyć w szczególności sposobu głosowania nad podejmowanymi w spółce uchwałami. Tworzą one więzi obligacyjne między wspólnikami, są skuteczne tylko między stronami umowy i nie wywołują skutków prawnych wobec spółki. Stosunek prawny spółki można też scharakteryzować jako **złożony**, skoro na jego treść składają się zróżnicowane prawa i obowiązki spółki oraz wspólników, a także trwały, z uwagi na to, że spółka tworzona jest zasadniczo na czas nieoznaczony (oznaczenie czasu trwania spółki zgodnie z art. 157 § 1 pkt 6 k.s.h. wymaga zastrzeżenia w umowie spółki), a większość składających się na jego treść praw i obowiązków wykonywana jest w sposób ciągły lub powtarzający się.

#### d. Spółka z o.o. jako podmiot prawa

**1367** Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest samodzielnym podmiotem prawa i w związku z tym może być uczestnikiem obrotu prawnego. W zakresie podmiotowości prawnej tej spółki występują dwie jej postaci, w zależności od stadium istnienia spółki:

- spółka jako jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 33<sup>1</sup> § 1 k.c.);
- spółka – osoba prawna (art. 33 k.c. oraz art. 12 k.s.h.).

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością powstaje już w momencie zawarcia umowy spółki, jednakże w zakresie podmiotowości prawnej nie posiada jeszcze swej dojrzałej formy. Z tą chwilą powstaje bowiem **spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji** (zob. nr 1394). Jest ona już spółką i podmiotem prawa, ale nie ma jeszcze osobowości prawnej. posiada natomiast szereg **cech osoby prawnej**: może we własnym imieniu nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana (art. 11 § 1 k.s.h.). Tym samym została wyposażona w:

- zdolność prawną,
- zdolność do czynności prawnych,
- zdolność sądową,
- zdolność procesową.

W świetle przepisów Kodeksu cywilnego jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 33<sup>1</sup> § 1 k.c.).

Natomiast z chwilą wpisu do rejestru spółka ta uzyskuje **osobowość prawną** i staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w swej właściwej formie. Wpis do rejestru powoduje więc zmianę w zakresie podmiotowości prawnej, gdyż spółka staje się osobą prawną – spółką z ograniczoną odpowiedzialnością.

Jest to wciąż ta sama spółka, która powstała z chwilą zawarcia umowy spółki, z tym że w swojej podstawowej, dojrzałej formie.

Natomiast otwarcie likwidacji nie powoduje zmian w zakresie podmiotowości prawnej spółki. Zmianie ulega jej cel, niektóre zasady funkcjonowania, jednakże spółka do momentu jej rozwiązania, które następuje z chwilą wykreślenia jej z rejestru (art. 272 k.s.h.), zachowuje osobowość prawną (art. 274 § 3 k.s.h.).

Niezależnie od stadium swego istnienia i rodzaju przysługującej podmiotowości prawnej, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest jednostką organizacyjną. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji jest bowiem jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 33<sup>1</sup> k.c. w związku z art. 11 k.s.h.), natomiast w swej właściwej postaci spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest osobą prawną, czyli jednostką organizacyjną, której ustawa przyznaje osobowość prawną (art. 33 k.c.).

#### e. Spółka z o.o. jako jednostka organizacyjna

**1368** Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jako podmiot prawa, zarówno w stadium w organizacji, jak i w fazie istnienia spółki właściwej, jest jednostką organizacyjną. Charakteryzuje się więc takim wyodrębnieniem, które powoduje, że jest postrzegana jako pewna całość. Jest organizacją wspólników, a przy tym odrębnym od nich podmiotem prawa. Status spółki z o.o. jako jednostki organizacyjnej wyrażają następujące cechy.

Przed wszystkim występuje w niej zespół osób, połączonych ze spółką stosunkami prawnymi o zróżnicowanym charakterze. Tworzą go przede wszystkim wspólnicy, a także osoby pełniące funkcje członków organów spółki, w szczególności zarządu, a w razie powołania organów nad-





9 788381 609951 W06P01

ISBN 978-83-8160-995-1



9 788381 609951

**ZAMÓWIENIA:**

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

---

CENA 299 ZŁ (TOM I/II) (W TYM 5% VAT)

[www.meritum.pl](http://www.meritum.pl)